

Yayına Geliş Tarihi:28/12/2020
Yayına Kabul Tarihi:30/12/2020
Online Yayın Tarihi:31/12/2020

Meriç Uluslararası Sosyal ve Stratejik
Araştırmalar Dergisi
Cilt: 4, Sayı: 11, Yıl: 2020, Sayfa: 255-267
ISSN: 2587-2206

PINARHİSAR'IN TARİHSEL VE KÜLTÜREL KİMLİĞİ¹

Prof. Dr. Engin BEKSAÇ²
Öğr. Gör. Şule Nurengin BEKSAÇ³

Özet

Dünden bugüne Trakya insanlık tarihine ait önemli izler taşımaktadır. Avrupa Kıtası ve Asya Kıtası arasındaki konumu itibariyle kültürel iletişimin gerçekleştiği önemli bir bölge olmuştur. Bugün Türkiye sınırları içerisinde yer alan bölge Doğu Trakya olarak adlandırılmaktadır ve Bulgaristan ve Yunanistan sınırları içerisinde yer alan bölge ise Batı Trakya olarak ifade edilmektedir. Doğu Trakya içerisinde yer alan Kırklareli iline bağlı Pınarhisar ilçesi tarihsel süreç içerisinde Trakya kültür gelişiminin merkezinde yer almıştır. Pınarhisar ilçesinde yapılan çalışmalar bölgenin önemini gözler önüne sermektedir. Bölgedeki kültürel oluşumun Erken Bronz Çağı'na dayandığını belirtmek mümkündür.

Bu çalışmada Pınarhisar ilçesi ile ilgili olarak tarihsel süreç hakkında açıklamalara yer verilmiş ve zengin arkeolojik alanda yapılan çalışmalar bağlamında bölgenin kültürel oluşumundaki önemine dikkat çekilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Doğu Trakya, Pınarhisar, Erken Bronz Çağı.

¹ Bu makalenin kapsamı dışında kalan ve araştırmacıların tekrarlamaktan kaçınmak istedikleri geniş bir Pınarhisar araştırması için bkz. Engin Beksaç, Fırat Arapoğlu, Şule Nurengin Beksaç, Daniela Agre, "Pınarhisar-Tsarevo Kültürel Ağı", Pınarhisar Belediyesi Kültür Yayınları-2008. Bu yayın, hâlihazırda Pınarhisar üzerine yapılan ilk kapsamlı inceleme niteliği taşımaktadır. Bu vesileyle Pınarhisar araştırmaları esnasında desteklerinden ötürü Sayın Mehmet Kapılı'ya ve Sayın Süleyman Karael'e sonsuz teşekkürlerimizi sunmayı bir borç biliriz.

² (Trakya Araştırmaları Merkezi Müdürü ve Sanat Tarihi Bölümü Başkanı, Trakya Üniversitesi). bekstrak@trakya.edu.tr ORCID no: 0000-0003-4093-8653

³ (Sanat Tarihi Bölümü, Trakya Üniversitesi) sulebeksaç@trakya.edu.tr ORCID no:0000-0002-7623-2620

HISTORICAL AND CULTURAL IDENTITY OF PINARHİSAR

Abstract

Thrace bears important traces of the human history from past to present. Due to its location between the European Continent and the Asian Continent, it has been an important region for cultural communication. Today, located within the borders of Turkey is called Eastern Thrace and the region within the borders of Bulgaria and Greece is referred to as Western Thrace.

Pınarhisar district of Kırklareli province, located in Eastern Thrace, has been at the center of Thrace cultural development in the historical process. Studies carried out in Pınarhisar district reveal the importance of the region. It is possible to state that the cultural formation in the region dates back to the Early Bronze Age.

In this study, explanations about the historical process of Pınarhisar district are given and the importance of the region in the cultural formation of the region in the context of the studies carried out in the rich archaeological area.

Keywords: *Eastern Thrace, Pınarhisar, Early Bronze Age.*

GİRİŞ

İnsanlık tarihinin tarihsel geçmişinde Trakya kendisine has kültürel oluşumları ile dikkat çeken bir bölge konumundadır. Günümüzde Doğu Trakya bölgesinde yer alan Kırklareli İline bağlı Pınarhisar İlçesi tarihsel açıdan önemli bir konumdadır. Kültürel mirasın önemli bir parçası olan Pınarhisar İlçesi Erken Bronz Çağı oluşumlarına yönelik bilgileri sunmaktadır.

Yapılan çalışmada, kültürel mirasın önemli bir parçası olan Kırklareli İli Pınarhisar İlçesi'nin arkeolojik açıdan gelişimi incelenmiştir. Çalışma iki bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde Pınarhisar İlçesi'nin Trakya bölgesi içindeki konumu belirtilmiş olup, ikinci bölümde ise ilçenin kültürel mirası incelenmiştir.

1.PINARHISAR İLÇESİ

İnsanlık tarihinin binlerce yıllık geçmişi içinde Trakya kendisine özgü kültürel oluşumuyla dikkat çeken bir bölge olarak görülmektedir. İnsanlığın ilk oluşum aşamalarında Avrupa Kıtası ve Asya Kıtası'nı birbirine bağlayan bir köprü olan Trakya toprakları üzerinde insanlığın oluşumunun en erken aşamalarına kadar giden geçmişin izlerini bulmak mümkündür (Arapoğlu ve Beksaç, 2007: 12-14).

Trakya daima önemli bir kültürel iletişim yolu olarak belirginleşirken, aynı zamanda kendisine özgü kültürel oluşumların da meydana geldiği önemli bir bölge olmuştur. Trakya esas itibariyle günümüz siyasi sınırlarının belirlediği bir oluşum olmayıp, Doğu'da İstanbul Boğazı'ndan Batı'da Vardar Ovaları'na, Güney'de Ege Kıyıları'ndan Tuna Nehrinin ötelere kadar uzanan geniş bir bölgedir (Arapoğlu ve Beksaç, 2007: 12-14).

Günümüz politik sınırlarıyla Bulgaristan ve Yunanistan sınırları içinde kalan Batı Trakya kesimine karşı Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde kalan bölge Doğu Trakya adıyla anılmaktadır.

Kırklareli İline bağlı olan Pınarhisar İlçesi bu Doğu Trakya oluşumunun tam merkezinde yer alırken, aynı zamanda da Trakya Bölgesinin kültürel oluşumunun da kalbinde yer alan önemli ilçelerden biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Pınarhisar komşusu olan Vize ile bir bütün teşkil ederek Trakya'nın kültürel oluşumunda aktif rol oynamıştır. Bu aktif rollere etmen olan kültürel kimliği ilçenin Yıldız Dağları ve Trakya Ova Bölgesi'nde bulunan konumu kadar, genel aktif iletişim ağı içindeki stratejik pozisyonu ile de ilçe topraklarının önemini arttırmıştır (Radushev, Ivanovav ve Kovachev, 2003; Beksaç, 2006a: 2-8).

Kırklareli ili bütününde olduğu kadar, Doğu Trakya ve hatta tüm Trakya bütünlüğü içinde bu durum Pınarhisar'ın kültürel kimliğini ön plana taşıırken, kültürel mirasının da çok zengin olmasına etmen olmuştur.

2. PINARHISAR İLÇESİNİN KÜLTÜREL MİRASI

Pınarhisar'da yapılan çalışmalar ilçenin çok erken süreçlere giden bir kültürel mirasa sahip olduğunu netlikle ortaya koymaktadır.

İlçede gerçekleştirmiş olduğumuz araştırmalar esnasında, ilçe merkezinin hemen yanı başında 10.000 yıldan daha eskilere giden bir insan varlığına işaret eden buluntulara rastlanmıştır. Bu duruma göre Pınarhisar ilçesi özellikle Tekirdağ ilinin Saray ilçesi sınırları içinde kalan bazı buluntu yerleri ile birlikte Yıldız Dağları kesimindeki erken insan varlığı için önem kazanmış bulunmaktadır (Striker ve Smith, 1962: 476; Beksaç, 2006a: 2-8).

Yapılan çalışmalar ışığında Pınarhisar'ın daha sonraki kültürel aşamalarda önemli bir niteliğe haiz olduğu aşikârdır.

İlçe sınırları içinde Neolitik aşamaya işaret verilere rağmen, esaslı değişim ve güçlü bir kültürel oluşum Erken Bronz Çağından başlayarak kendisini göstermiştir ((Arapoğlu ve Beksaç, 2007: 12-14; Beksaç, 2006b).

İlçe sınırları içinde yoğun olarak Bronz Çağı malzemesine rastlanması olgusu, Trakya'da önemli bir değişim ve dönüşüm süreci olan Metal Çağları'na özgü bir durumun göstergesidir (Beksaç, 2006c: 283-292). Trakya bütününde Metal Çağları ile birlikte insan hareketleri artmış ve bu hareketler sonucu oluşan yerleşmeler de maden kaynaklarının bol bulunduğu dağlık kesime doğru yönelmiştir (Beksaç, 2007: 3-11).

Pınarhisar da bu noktada maden kaynaklarıyla önem taşıyan Yıldız Dağları ile iç içe oluşu kadar, bu madenlerin işletildiği bölgelere ulaşan yolların kesiştiği ve bu yolları denetleyen bir mevkiye oluşuyla ayrıcalıklı bir konuma sahiptir (Beksaç, 2007: 3-11; Barbour, 1957: 358-369).

Ayrıca bölgenin kaliteli içme suyunun ve su kaynaklarının bolluğunun da insan yerleşmelerinde önemli bir rolü olduğunu unutmamak gerekir (Barbour, 1957: 358-369).

Bronz Çağı ile başlayan yoğun yerleşmeler ve güçlü kültürel oluşumlar Demir Çağı içinde de sürmüştür. Demir Çağı sürecinde Pınarhisar'da önemli bir kültürel yapılanma olduğu netlikle tespit edilmektedir. Bu durum da, Trakya'ya adını veren Trak Kültürü'nün var

Pınarhisar'ın Tarihsel ve Kültürel... The Meriç Journal Cilt:4, Sayı: 11, Yıl:2020
olduğu süreçlerde, Pınarhisar'ın komşusu Vize ile birlikte önemli bir merkez olduğunu kanıtlamaktadır (Barbour, 1957: 358-369; Beksaç, 2005a).

Özellikle Pınarhisar ilçe sınırları dâhilinde Demir Çağı seramik buluntusu veren çok sayıdaki arkeolojik alanların varlığı da bu hususta önemli bir bulgu olarak görülmektedir (Beksaç, 2005b).

Halikarnassos'lu Herodotus (M.Ö. 484-425), M.Ö. 513'de İskit Seferi nedeniyle günümüz Pınarhisar Bölgesi'nden geçen Pers İmparatoru Dareios'un günümüz Kaynarca çevresine hayran kalmasından ve burada kaynakları öven bir yazıtı ihtiva eden bir anıt yaptırdığından bahsetmektedir (Beksaç, 2006a: 2-8; Beksaç, 2005b).

Bahsi geçen yazıda Herodotus, ilçenin isim kaynağını Tearos Nehri'nin (Kaynarca veya Pınarhisar) kırk kolundan gelmiş olarak işaret etmiştir. Herodotus, Dareios'un Trakya Seferi'nde Tearos Nehri kaynaklarına vardığını ve burada üç gün kamp kurduğunu yazmaktadır. Herodotus coğrafi tanımlamasını yaptıktan sonra Dareios'un diktirdiği sütundan bahsetmektedir⁴ (Beksaç, 2005b; Arapoğlu ve Beksaç, 2007: 12-14).

Bu noktada, General Jochmus'a 1847 senesinde: "Oldukça yakın zamanlar değin- çivi yazısına benzer harflerin yer aldığı - bir taşın" bölgede bulunduğu hususundaki kaydı dikkat çekicidir (Arapoğlu ve Beksaç, 2007: 12-14).

Trakların yerleşim sistematığı açısından bakıldığında ise, Pınarhisar ve çevresinde yerleşmiş olan Trak gruplarının esas niteliği itibarıyla, Doğu Trakya'nın en güçlü topluluklarından biri olan Thyenler 'den olduğu bilinen bir gerçektir. Özellikle M.Ö. 2. yüzyıl sonlarından itibaren bölgenin yöneticisi olan hâkim kabilelerde değişiklikler olmuş ve ön plana Meriç Nehri çevresinden köklerini alan Sapeanlar çıkmıştır (Arapoğlu ve Beksaç, 2007: 12-14; Beksaç, 2006a: 2-8).

⁴"Bu suyun kıyısına varan Dareios, burada kamp kurdu ve ırmak hoşuna gittiğinden, buraya da bir sütun diktirdi ve üstüne şöyle yazdırdı: "Tearos'un kaynakları bir ırmağın verebileceği suyun en iyisini ve en güzelini vermektedirler; ve İranlıların ve bütün anakaranın kralı, en yiğit ve en güzel insan, Hystaspes oğlu Dareios ve ordusu, Skyth'ler üzerine yürürken bu kaynakların yanından geçti", Buraya kazdırdığı yazıt işte buydu."

İdare merkezleri günümüz Vize yerleşmesi olan Sapean Yöneticileri Vize çevresini önemli ölçüde teçhiz etmiştir. Milattan Önce (M.Ö.) 1. yüzyıl içlerinden Milattan Sonra (M.S.) 46 tarihine kadar otonom bir politik yapı ile Roma'nın müttefiki olan Sapean Yönetimi, çıkan isyanlar ve iç mücadeleler içerisinde dağılmış ve tüm Trakya gibi Pınarhisar Bölgesi de M.S. 46'dan sonra Roma Eyaleti haline getirilmiştir (Arapoğlu ve Beksaç, 2007: 12-14; Beksaç, 2006a: 2-8; Liakopoulos, 2002).

Su kaynaklarının bolluğu kadar stratejik konumu ve maden kaynaklarına yakınlığı Pınarhisar ve çevresinin Roma Dönemi'nde de önemini korumasına ve hatta daha da önem kazanmasına neden olmuştur (Arapoğlu ve Beksaç, 2007: 12-14; Beksaç, 2006a: 2-8).

Roma Devri 'nde önemi artan Pınarhisar ve çevresinde rastlanan çok sayıdaki Roma yerleşme ve kale kalıntısı bu durumun en güzel örneğidir (Beksaç, 2006a: 2-8; Ostrogorsky, 1959: 45).

Pınarhisar İlçesi sınırlarındaki zengin arkeolojik alanlar haricinde, günümüzdeki merkezi teşkil eden Pınarhisar yerleşmesinin ilk kuruluşu Doğu ve Batı Roma olarak Roma İmparatorluğu'nun ikiye ayrılmasından hemen sonra gerçekleşmiştir (Beksaç, 2006a: 2-8; Charanis, 1948).

Doğu Roma topraklarının içinde kalan bölge, önemli bir bir yol güzergâhı üstünde kalması sonucunda, M.S. 425 yılında bugünkü Pınarhisar yerleşmesinin ilk çekirdeği olan ve halen de burçları ve duvarlarının bir bölümü ayakta olan kalenin tesisi gerçekleştirilmiştir. Bölgenin bol su kaynakları nedeniyle yerleşmeye Bryseis adı verilmiş ve daha sonra bu ad Virisis şeklinde söylenir olmuştur (Beksaç, 2006a: 2-8; Browning, 1992).

Bu kale etrafında şekillenen yerleşmenin Ortaçağ içinde önemli bir gelişim gösterdiği ve hatta bu yerleşmeyi temsil eden din adamlarının önemli Konsillerde yer aldığı tarihi bilgilerden anlaşılmaktadır (Ostrogorsky, 1959: 45; Browning, 1992; Beksaç, 2006a: 2-8).

Osmanlı Dönemi'nde Biñar Hisârı olarak adlandırılan kentin, Bizans Devrinde Pēgai, veya Phouriontōn Pēgōn, veya Brysokastron'u (Pınarhisar) adlarıyla anılmış olduğu görülmektedir (Beksaç, 2006a: 2-8; Barbour, 1957 358-369; Browning, 1992).

Pınarhisar'ın Bizans Döneminde önemli bir dini merkez olduğunu belirten kayıtlar da tarihsel gelişimi göstermektedir. Örneğin, 879'taki Synod'da (ruhani kilise meclisi) Pınarhisar'ın (Brisis), Konstantinopolis (İstanbul) Patrikliği'ne bağlı olan piskoposluklar arasında yer aldığı görülmektedir. Bizans İmparatoru Leon VI'nın (yönetim süresi 886–912) Notitia episcopatum'unda (piskoposluk listesi) yer alan yerleşmeler arasında Brisis önemli bir yerleşme olarak karşımıza çıkmaktadır (Beksaç, 2006a: 2-8).

13. ve 14. yüzyıllarda ise Pınarhisar adı, Bizans tarihinde önemli rol oynayan din adamlarından Manuel Gabalas'ın (1271/2–1359/60) bahsinde geçmektedir. Dönemin ritüel (ayin) tartışmalarında adı sıkça geçen ve 1329'da Efes metropoliti olan Gabalas'ın, ömrünün son dönemlerini Konstantinopolis ya da Brysis'te (Pınarhisar) geçirdiği belirtilmektedir (Beksaç, 2006a: 2-8; Barbour, 1957: 358-369).

Yine 15.y.y.'da Neo-platoncu bir Bizans'lı Yunan düşünürü olan George Gemistos Plethon'a (1355-1452) Michael Palaeologus tarafından İstanbul Fener semtinin bahşedildiği, 1428de Brysis (Pınarhisar) kalesinin buna eklendiği tespit edilmiştir (Beksaç, 2006a: 2-8).

Bu Doğu Roma kalesi, Ortaçağ boyunca önemini korumuş olup, 1204 yılında İstanbul'u ele geçiren Latinler, 1207 yılında da Pınarhisar'a girmiştir. Bir müddet de Bizye (Vize) Kalesi ile birlikte Latinlerin elinde kalmıştır. Tekrar Doğu Roma idaresine geçen kalenin 1263sürecinde tamamen bu niteliğini koruduğu görülmektedir (Beksaç, 2006a: 2-8).

14. yüz yıl sürecinde askeri önemi artan kalenin özellikle Osmanlıların Rumeli 'ye geçişlerini müteakiben Trakya'nın Türkleşmesi süreci paralelinde, 1362'de Bulgarların eline geçtiği görülmektedir. 1369'da Osmanlı kuvvetleri tarafından fethedilen kale ile beraber Pınarhisar bölgesi tamamen Osmanlı idaresine geçmiştir. Osmanlı imar faaliyetinin kanıtı olan 14. yüzyıla tarihli çok güzel eserler bu aşamadan sonra şekillenen Osmanlı Türk kimliğinin kanıtı olarak ayakta durmaktadır (Beksaç, 2006a: 2-8).

Pınarhisar ilçesi, I. Murat Hüdavendigâr zamanında 1369'da Osmanlı topraklarına katılmıştır. Pınarhisar üzerine seferleri Gazi Mihal Bey ve Evrenos Bey komuta etmişlerdir. Onlara bağlı olan tımar ve zeamet beyleri Ahmet Bey, Hacı İlbey ve Galip Beyler ise bu seferler sırasında şehit düşmüşlerdir (Beksaç, 2006a: 2-8).

Bu noktadan itibaren Osmanlı'nın "iskân" politikasının sonucunda ilçede Türk yerleşiminin başladığı görülmektedir. Osmanlı hâkimiyetinde Rum halkı şehri Brisis olarak adlandırırken, Osmanlı ilçeye Pınarhisar adını vermiştir (Beksaç, 2006a: 2-8).

İngiliz asker, denizci ve yazar Kaptan Sir John Smith, 1602–1603 yılları arasında Osmanlı topraklarında bir savaş esiri olarak bulunduğu döneme dair yazılarında Pınarhisar 'dan bahsetmektedir (Beksaç, 2006a: 2-8).

Philip L. Barbour, Istranca Dağları eteklerinde birhisar kenti olarak tespit ettikten sonra, belki de, Pınarhisar'ın Mercator'un haritasındaki "Panyssus flumen" nehri olabilme olasılığını, ama bu nehrin daha kuzeyde yer aldığını belirtmektedir (Beksaç, 2006d: 183-200; Barbour, 1957: 358-369; Vasilev, 1995: 506).

17. yy. itibarıyla Pınarhisar ilçesinden, diğer birçok ilçelerden olduğu gibi, Kırklareli ilçesine doğru bir göç başlamıştır (Beksaç, 2006d: 183-200).

Yine 17.y.y.'da Pınarhisar'ın, vakıf envanterlerinden öğrenildiği kadarıyla Edirne ve İstanbul'un da dâhil olduğu bazı vakıflara kaynak sağladığı görülmektedir. Örneğin, 1671–1672 tarihleri arasında Pınarhisar'dan, bağlı bulunduğu Sultan II. Murat'ın Dar-ül Hadis Vakfı, Gazi Mihal Bey'in vakıfları ve Bolayır'da Gazi Süleyman Paşa vakıfları gelir kayıtlarında "ziyade-i cizye" vergisi olarak totalde 3.791 haneden 693.350 akçe vergi alındığı tespit edilmiştir (Beksaç, 2006a: 2-8; Beksaç, 2006d: 183-200).

Yine Gazi Mihal Bey'in Edirne'deki ve Gazi Süleyman Paşa'nın Bolayır'daki vakıflarına bağlı olan Kırklareli (Kırkkilise) ve Pınarhisar'dan 1679–1680 periyodunda 2.420 haneden 446.431 akçe "ziyade-i cizye" alındığı görülmektedir (Beksaç, 2006a: 2-8).

1681-1682 tarihleri için Pınarhisar'dan Sultan II. Murat'ın Edirne'deki Dar-ülHadis vakfında ve Mihal Bey'in oğlu Mehmet Bey'in vakfında totalde 2.543 haneden 475.760"ziyade-i cizye" vergisi alınmıştır (Beksaç, 2006a: 2-8).

1685–1686 döneminde İstanbul'daki Rüstem Paşa ve Elhac Ayşe Hatun vakıflarında Pınarhisar, Mığalkara (Malkara) ve Tırnovi (Veliko Tărnovo)kazarlarından 1.535 haneden 506.530 akçe ziyade-i cizye alındığı görülmektedir (Beksaç, 2006a: 2-8; Theodossiev, 1995).

1687 yılına dair devlet hazinesinin gelir ve gider kayıtlarına dair eksik bir defter kaydında, Pınarhisar'ın Dar-ül Hadis ve Gazi Mihâl Vakıflarına cizye verdiği görülmüştür (Beksaç, 2006a: 2-8; West, 1985: 279).

Balkan Savaşları esnasında, 1912 yılında Bulgar hâkimiyetine geçen ilçe, 21 Temmuz 1913'te geri alınmıştır. 25 Temmuz 1920 yılında Yunanlılar tarafından işgal edilen Pınarhisar, 8 Kasım 1922 yılında bağımsızlığını kazanmıştır (Beksaç, 2006a: 2-8).

Kırklareli iline bağlı bir bucak iken, 1911 yılında ilçe olan Pınarhisar, 1915'te tekrar bucak haline getirilmiştir. Tekrar ilçe statüsü kazanması 1953 yılında mümkün olmuştur (Beksaç, 2006a: 2-8).

Pınarhisar İlçesi tarihi zenginliği göz önüne alındığında yeterince araştırılmamış bir bölge olmasına rağmen yapılan çalışmalar önemli kültürel varlıkları ortaya koymuştur. Bunlar arasında özellikle Trak Dönemi öncesinden başlayarak insan varlığını kanıtlayan bazı yerler önem taşımaktadır. Bu buluntulardan özellikle Kırklareli'ne bağlı Üsküp ile Pınarhisar arasında kalan bazı yerlerin değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu noktada özellikle Kaynarca Beldesini kuzeye bağlayan bir antik yolun varlığı önem taşımaktadır. Bu yol Kaynarca'dan başlayarak kuzeye doğru gitmekte olup üzerinde eski bir köprü kalıntısı ile dikkat çekmektedir (Beksaç, 2006a: 2-8).

Su kaynaklarının bolluğu ve suyun kalitesi itibarıyla Pınarhisar ve çevresinin önemi tarihsel olarak artarken, Yıldız Dağları üzerindeki maden kaynaklarına yakınlığı tarihin akışı içinde bölgenin önemini daha da arttırmıştır. Bu nedenle, özellikle maden kullanımının artışı ardından şekillenen süreçte, bu ilginin artmış olduğu eldeki verilerle belgelenebilmektedir. Fakat yapılacak detaylı araştırmalar sonucunda daha erken süreçlerin yerleşmelerine rastlanmak olanaklı görülmektedir. Bu açıdan, Neolitik süreç öncesine ait olması mümkün bir oluşumun söz konusu olduğunun unutulmaması gerekmektedir. Pınarhisar üzerine olan araştırmaların yoğunlaşarak artması ile var olan değerlerinin tam ve yetkin olarak tespit edilmesi sonucunda, ilçenin kültürel ve sanatsal olduğu kadar,

Pınarhisar'ın Tarihsel ve Kültürel... The Meriç Journal Cilt:4, Sayı: 11, Yıl:2020
ekonomik açıdan da önemli gelişimler sağlayabileceği düşünülmektedir
(Beksaç, 2006a: 2-8).

SONUÇ

Kırklareli İline bağlı olan Pınarhisar İlçesi Doğu Trakya oluşumunun tam merkezinde yer alır ve Trakya Bölgesinin kültürel oluşumunda yer alan önemli ilçelerden biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Pınarhisar, komşusu olan Vize ile bir bütün oluşturarak Trakya'nın kültürel oluşumunda etkili olmuştur. Pınarhisar İlçesi tarihi zenginliği göz önüne alındığında yeterince araştırılmamış bir bölge olmasına rağmen yapılan çalışmalar önemli kültürel varlıkları ortaya koymuştur. Bunlar arasında özellikle Trak Dönemi öncesinden başlayarak insan varlığını kanıtlayan bazı yerler önem taşımaktadır. Bu buluntulardan özellikle Kırklareli'ne bağlı Üsküp ile Pınarhisar arasında kalan bazı yerlerin değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu bağlamda özellikle Kaynarca Beldesini kuzeye bağlayan bir antik yolun varlığı önem taşımaktadır.

Pınarhisar ve çevresinin su kaynaklarının bolluğu ve suyun kalitesi itibariyle önemi tarihsel olarak artarken, Yıldız Dağları üzerindeki maden kaynaklarına yakınlığı tarihin akışı içinde bölgenin önemini daha da arttırmıştır. Bu nedenle, özellikle maden kullanımının artışı ile birlikte şekillenen süreçte, söz konusu ilginin artmış olduğu eldeki verilerle belgelenebilmektedir. Fakat yapılacak detaylı araştırmalar sonucunda daha erken süreçlerin yerleşmelerine rastlanmak olanaklı görülmektedir. Bu bakımdan, Neolitik süreç öncesine ait olması mümkün bir oluşumun söz konusu olduğunun unutulmaması gerekmektedir. Pınarhisar ile ilgili olan araştırmaların artması ile var olan değerlerinin tam ve yetkin olarak tespit edilmesi neticesinde, ilçenin kültürel ve sanatsal olduğu kadar, ekonomik açıdan da önemli gelişimler sağlayabileceği düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

ANONİM, “**Los Tracos**”, Barselona, 2005.

ARAPOĞLU, F.; BEKSAÇ, Ş.N.; “**Pınarhisar Adının Yer Aldığı Bazı Tarihi Kaynaklar**”, Yöre, 87/88, 2007, 12-14.

ARCHIBALD, Z.; “**The Odrysian Kingdom of Thrace**”, Oxford,2004.

BARBOUR, P. L.; “**Captain John Smith’s Route through Turkey and Russia**”, The William and Mary Quarterly, 3rd Ser. Vol.14, No.3, 1957, s.358–369.

BEKSAÇ, E.; “**Traklar ve Vize**”, STAD, 14, 1998.

BEKSAÇ, E.; “**Vize’inin Trak Kimliği**”, Yöre, 80,2006,s. 2-8.

BEKSAÇ, E.; “**Traklar ve Doğu Trakya**”, Yöre, 74, 2006, s.3-28.

BEKSAÇ, E., “**Pınarhisar’ın Kültürel Kimliği ve Tarihçesi**”, Yöre, 87/88, 2007, 3-11.

BEKSAÇ, E.; “**Lalapaşa İlçesinin Erken kültürel Olgusu ve Tarihsel Mirası**”, Yöre, 69,2005, s.8–21.

BEKSAÇ, E.; BEKSAÇ, Ş.N.; “**Tarihin Işığında Burhaniye**”, Balıkesir Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Yer ve Tarih Belirtilmemiş.

BEKSAÇ, E.; “**Trak Sembolizmi Üzerine Düşünceler**”, Ozan Ağacı, 7–47, 2005, s.8–11.

BEKSAÇ, E.; “**Kuzeybatı Anadolu ve Trakya’da Erken Kültistik Kaya Kaya Oyma ve Megalit Anıtları ve Kült Alanları Projesi**”, Edirne ve Kırklareli İlleri Yüzey Araştırması, 23. Araştırma Sonuçları Toplantısı, Cilt.1, Ankara–2006, s.283–292.

BEKSAÇ, E.; “**Kuzeybatı Anadolu ve Trakya’da Erken Kültistik Kaya Kaya Oyma ve Megalit Anıtları ve Kült Alanları Projesi**”, Edirne ve Kırklareli İlleri Yüzey Araştırması, 24. Araştırma Sonuçları Toplantısı, Cilt.1, Ankara–2006, s.183-200.

Pınarhisar'ın Tarihsel ve Kültürel... The Meriç Journal Cilt:4, Sayı: 11, Yıl:2020
BEKSAÇ, E.; ARAPOĞLU, F.; BEKSAÇ, Ş.N.; AGRE, D.; **“Pınarhisar-Tsarevo Kültürel Ağı”**, Pınarhisar,2008.

BORZA, E.; **“In Shadow of Olympus. The Emergence of Macedon”**, Princeton,1990 BROWNING, R.; **“A Fourteenth-Century Prose Version of the "Odyssey"”**, *Dumbarton Oaks Papers*, Vol. 46, *Homo Byzantinus: Papers in Honor of Alexander Kazhdan*. 1992, s.27–36.

CASSON, S.; **“Macedonia, Thrace and Illyria”**, Oxford,1926.

CHARANIS, P.;**“The Monastic Properties and the State in the Byzantine Empire”** , *Dumbarton Oaks Papers*, Vol. 4., 1948, s. 51+53–118.

ELIADE, M.; **“Zalmoksis'ten Cengizhan'a”**, İstanbul,2006.

ERZEN, A.; **“İlkçağ Tarihinde Trakya”**, İstanbul,1994.

FOL; A.; **“Ancient Thrace”**, Sofia, 2001.

FOL; V.; **“Skalata, Konyat, Ogbnyat”**, Sofia, 2003.

GERGOVA, D.; **“Sboryanovo”**, Sofia, 2004.

HERODOT, **“Herodot Tarihi”**, İstanbul, 1991.

HODDINOT, R.F.; **“The Thracians”**, Londra,1981.

KANSU, Ş.A.; **“Edirne'nin Tarihöncesine Ait Araştırmalar”**, Ankara,1965, s.13-21.

KAZAROV, G.; **“Thrake Reale Enzyklopedia”**, 1936, s.392-551.

LIAKOPOULOS, G. C., **“The Ottoman Conquest of Thrace Aspects of Historical Geography”**, Bilkent Üniversitesi Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bilkent Üniversitesi Tarih Bölümü, Ankara, 2002.

MANSEL, A.M.; **“Trakya'nın Kültür Tarihi”**, İstanbul-1938.

OSTROGORSKY, G.; **“Byzantine Cities in the Middle Ages”**, *Dumbarton Oaks Papers*, vol.13, 1959, s.45–66.

RADUSHEV, E.; IVANOVA, S.; KOVACHEV, R.; “**INVENTORY of Ottoman Turkish Documents about Waqf Preserved in the Oriental Department at the St St Cyril and Methodius National Library Part 1 — Registers**”, IMIR, Sofia-2003.

ROLLER, L.; “**Ana Tanrıçanın İzinde**”, İstanbul,2004.

RUSEVA, M.; “**Thracian Cu It Architecture**”, Yanbol,2000.

STRIKER, L.P.; SMITH, B.; “**The Rehabilitation of Captain John Smith**”, The Journal of Southern History, Vol. 28, No. 4., 1962, s.474-481.

STRONK, J.P.; “**Wreckage at Salmydessos**”, Talanta 18-19, 1986-1987, s.63-76.

THEODOSSIEV, N.; “**The Sacred Mountain of The Ancient Thrace**”, Thracia 11, 1995, s.371-384.

THOMASCHEK, W.; “**Die Alten Thrakien**”, Wien, 1980.

TRIANDFYLLOS, D.; “**Thrace**”, Athens, 1996.

XENOPHON, “**Anabasis**”, İstanbul,1996.

VASILEV, G.; “**Orphisme Et Bogomilisme**”, Thracia 11, 1995, s.503-516.

VASSILEVA, M.; “**Thracian-Phrygian Cultural Zone**” N.Tuna: Thracian and Phrygians, Ankara, 1998, s.13-19.

WEST, S.; “**Herodotus' Epigraphical Interests**”, The Classical Quarterly, New Series, Vol.35, No.2, 1985, s. 278–305.